

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/305/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113222902
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2014:8113222902.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobcu: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35792752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o. so sídlom Kubániho 16, Bratislava, p r o t i žalovanému: O. N., nar. X.X.XXXX, bytom Z., P. XXX/XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: OZ právna pomoc spotrebiteľom so sídlom v Košiciach, Sofijská 13, zastúpený: JUDr. Ladislav Mikluš, advokát, so sídlom v Košiciach, Budapeštianska 8, o zaplatenie 2489,28 Eur a prísl. takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 951,34 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 9% ročne od 3.10.2010 do zaplatenia, to všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

Účastníci n e m a j ú nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca žalobou zo dňa 7.8.2013 sa domáhal zaplatenia istiny vo výške 2489,28 Eur s 9% ročným úrokom z omeškania od 3.10.2010 do zaplatenia. Nárok odôvodnil zmluvou o revolvingovom úvere zo dňa 9.3.2010, ktorou poskytol žalovanému úver 1.290 Eur. Žalovaný mal mu uhradiť 36 splátok po 73, 23 Eur, zaplatil však len 147 Eur.

Žalovaný sa k žalobe nevyjadril a napriek riadnemu a včas doručenému predvolaniu bez ospravedlnenia sa na pojednávanie nedostavil, súd preto s použitím § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) konal a rozhodol v jeho neprítomnosti.

Vedľajší účastník žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal na neprimerané úroky 70,09% ročne, ktoré až päťnásobne prekračujú priemerný úrok v bankách pre daný typ úveru. Mal za to, že ide o prípad civilnoprávnej úžery, v tejto súvislosti spomína ľahkomyselnosť (zrejme dlžníka) a preto bola podľa neho naplnená skutková podstata trestného činu úžery, ale keďže nie je možné preukázať úmysel a civilnoprávna úžera v našom právnom poriadku upravená nie je, je potrebné považovať úverovú zmluvu pre rozpor s dobrými mravmi za neplatnú. Následne vzniesol námietku premlčania, keďže dvojročná premlčacia lehota s poukazom na § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) plynie od poskytnutia peňažných prostriedkov žalovanému.

Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadrením vedľajšieho účastníka, zmluvnou o úvere č. 8300026682, zmluvnými dojednaniami zmluvy o revolvingovom úvere, kartou klienta, oznámením o zosplatnení úveru a zistil tento skutkový stav:

Dňa 9.3.2010 bola uzavretá písomná zmluva o revolvingovom úvere pod č. 8300026682 medzi účastníkmi konania. Táto zmluva pozostáva vlastne zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere. Úver bol dohodnutý na sumu 1290 Eur, ktorý sa žalovaný zaviazal uhradiť 36 mesačnými splátkami po 73,23 Eur. Ročná úroková sadzba bola uvedená vo výške 70,01%, v tej istej hodnote aj RPMN. V zmluve je uvedená tiež priemerná hodnota RPMN v rozsahu 48,66%. Zmluvná odmena bola vyčíslená na 1346,28 Eur. Druhá časť zmluvy sa týka revolvingu, k jej realizácii však nedošlo.

Bod 8 zmluvy obsahuje označenie: „dohoda o poskytnutí služby uzavretá podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka“. Nasleduje bod 8.1 s týmto textom: „predmetom tejto dohody o poskytnutí služby je záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru, resp. revolvingu a záväzok dlžníka zaplatiť veriteľovi odplatu za a/ za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 191,66 Eur.

V bode 8.2 sa uvádza: „dlžník je oprávnený, nie však povinný, požiadať o odklad splatnosti splátok úveru/revolvingu po splatení prvých troch splátok za podmienky, že je dlhodobo práceneschopný, pričom dlhodobou pracovnou neschopnosťou sa rozumie pracovná neschopnosť začatá najskôr v deň uzavretia tejto dohody o poskytnutí služby a trvajúca dlhšie ako tri týždne alebo pokiaľ s ním bol skončený pracovný pomer. Dlžník je povinný toto svoje právo veriteľovi doložiť kópiou lekárskeho potvrdenia, ktoré preukazuje dobu trvania jeho pracovnej neschopnosti alebo kópiu potvrdenia o vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie alebo výpoveďou resp. dohodou o skončení pracovného pomeru alebo iného dokumentu, ktorý preukazuje skončenie pracovného pomeru, pričom odo dňa vyhotovenia ktoréhokoľvek z uvedených dokumentov do dňa ich doručenia veriteľovi nesmie uplynúť doba dlhšia ako dva mesiace.

Podľa karty klienta je nepochybné, že žalobca z úveru žalovanému poukázal nie 1.290 Eur, ale len 1098,34 Eur, teda z dohodnutého úveru 1290 Eur zrazil poplatok za možný odklad splátok v zmysle bodu 8.1 zmluvy vo výške 191,66 Eur. Žalovaný pritom uhradil len 2 splátky v apríli a máji 2010, úhrne 147 Eur.

Listom zo dňa 12.9.2010 žalobca oznámil žalovanému zosplatnenie úveru v lehote 15 dní od doručenia tohto oznámenia.

Právny vzťah medzi účastníkmi je potrebné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (od 1.1.2010 do 10.6.2010).

Podľa § 2 písm. a/ citovaného zákona spotrebiteľským úverom sa rozumie dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme.

Podľa § 2 písm. b/ citovaného zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 4 ods. 2 citovaného zákona a medzi nimi pod písm. g/ je konečná splatnosť spotrebiteľského úveru a pod písm. i/ výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

Podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona pri nesplnení podmienok podľa ods. 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe

a/ poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo

b/ dodaný tovar alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa ods. 2 písm. a/, b/, d/ až j/ a k/, l/ poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Nepochybne zákonodarca pod konečnou splatnosťou úveru v zmysle § 4 ods. 2 písm. g/ zákona nemyslel len stanovenie počtu mesačných splátok, pretože inak by sa uspokojil s náležitosťou podľa písm. i/, kde sa uvádza aj počet splátok. Počet splátok teda nemožno stotožniť s konečnou splatnosťou úveru a preto pri písm. g/ citovaného ustanovenia iný výklad než ten, že konečná splatnosť úveru musí byť určená dátumovo, neprichádza do úvahy.

V zmluve však chýba aj ďalšia obligatórna náležitosť, ktorá je zakotvená pod písm. i/ citovaného zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého v zmluve musia byť rozlíšené splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, teda nepostačuje, ak je uvedená len suma predstavujúca súčet splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Uvedené nedostatky spôsobujú následok vyplývajúci z § 4 ods. 3 zákona spočívajúci v tom, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Znamená to, že žalovaný má žalobcovi vrátiť len sumu reálne poskytnutého úveru t.j. 1098,34 Eur a keďže žalovaný zaplatil 147Eur, jeho dlh predstavuje 951,34 Eur. Súd preto žalobe vyhovel len v tejto časti a vo zvyšku ju ako nedôvodnú z vyššie uvedených dôvodov zamietol.

Už len pre úplnosť súd dodáva, že poplatok dohodnutý v bode 8.1 zmluvy súd považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku tak ako to bolo vyslovené aj v rozsudku č.k. 11C 6/2014-62 zo dňa 11.4.2014, ktorý však nie je právoplatný. Súd pri tejto dohode totiž dospel k záveru o tom, že ide o hrubú nerovnováhu práv a povinností jej účastníkov v neprospech spotrebiteľa. Žalobca totiž žalovanému strhol z úveru spomínaný poplatok za to, ak by snád niekedy v budúcnosti žiadal o odklad splátok, pričom by však musel splniť ďalšie podmienky (stanovenú dobu práceneschopnosti alebo skončenie pracovného pomeru), ale mohol by mu povoliť odklad maximálne troch splátok. Súd vyslovil tiež názor, že nie je možné vylúčiť súdnu kontrolu tejto zmluvnej podmienky s argumentáciou, že sa týka ceny. Posudzuje sa totiž nie cena, jej výška, ale celá táto dohoda, ktorá spočíva v tom, že spotrebiteľ má platiť za niečo, čo mu nie je dodané. Celá dohoda sa teda posudzuje komplexne a teda nielen výška stanoveného poplatku, ktorý však nepochybne vzhľadom na to, že predstavuje takmer 15% poskytnutého úveru len potvrdzuje záver o neprijateľnosti celej tejto zmluvnej podmienky. Nepochybne túto dohodu by bolo možné vyhodnotiť ako absolútne neplatnú aj pre rozpor s dobrými mravmi s poukazom na § 39 OZ.

Z prisúdenej istiny boli priznané aj úroky z omeškania s poukazom na § 517 ods. 1, 2 OZ.

Podľa § 517 ods. 1 vety prvej OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

Podľa § 517 ods. 2 OZ, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom do 31.1.2013 výška úrokov z omeškania je o osem percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Žalovaný sa dostal do omeškania od 3.10.2010, teda uplynutím 15 dní od doručenia oznámenia o zosplatnení úveru v liste zo dňa 12.9.2010, k tomuto dňu výška úrokov z omeškania predstavovala 9% ročne.

Súd sa nestotožnil s názorom vedľajšieho účastníka o neplatnosti celej úverovej zmluvy. Aj pri závere o neplatnosti dohody o úrokoch, ktoré vo výške 70,01% ročne sú úžernícke, keďže z internetovej stránky NBS súd zistil, že pri spotrebiteľských úveroch v marci 2010 s dobou splácania od 1 do 5 rokov bola priemerná úroková sadza 13,37% ročne. Dohodnuté úroky teda viac ako päťnásobne presahujú túto priemernú úrokovú sadzbu. Súd už vo viacerých rozhodnutiach sa zaoberali platnosťou dohody o

úrokoch v úverovej zmluve práve s ohľadom na korektív zakotvený v § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neplatnosť dohody o úrokoch však nespôsobuje neplatnosť celej úverovej zmluvy s poukazom na § 41 OZ, ako to už bolo judikované viackrát.

Najvyšší súd SR v rozsudku 5Cdo 26/2011 zo dňa 26.4.2012 uviedol: „neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek“. Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané, až úžernícke úroky. V spomínanom prípade išlo o dve zmluvy o pôžičkách, pri ktorých úroky presahovali takmer 4 až 5,5 násobne obvyklú úrokovú mieru v bankách. V tejto súvislosti možno poukázať aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove 3Co 151/2013 zo dňa 25.9.2013, ktorý konštatoval, že vzhľadom na vyššiu mieru rizika pri poskytovaní úveru nebankovými subjektmi sa dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie viac ako 100% proti priemeru bánk. K podobnému záveru dospel Krajský súd v Prešove aj v rozsudku 16Co 71/2011 zo dňa 8.2.2011, ktorý zdôraznil, že je neakceptovateľné porovnávať ceny úverov so subjektmi, ktoré ich dojednávajú v spoločensky nežiaducim rozsahu. Možno teda prijať záver o neplatnosti dohody o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle § 39 OZ, ale z toho dôvodu nie je možné vysloviť záver o neplatnosti celej úverovej zmluvy, keďže dohoda o úrokoch je oddeliteľná časť úverovej zmluvy v zmysle § 41 OZ.

Ohľadom civilnoprávnej úžery je potrebné uviesť, že tento inštitút bol zavedený do nášho právneho poriadku a to až novelou Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z.z., ktorá je účinná od 1.6.2014. Úžera je upravená v § 39a a podľa citovaného ustanovenia neplatný je právny úkon urobený fyzickou osobou nepodnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzku druhej strany a dá sa alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere.

Vzhľadom na intertemporálne ustanovenie v § 879r však nie je možné tento inštitút použiť na nároky uplatnené z právneho vzťahu, ktorý vznikol pred účinnosťou spomínanej novely, čo je aj tento prípad. Navyše pre jeho aplikáciu by museli byť naplnené aj konkrétne subjektívne podmienky v zmysle citovaného ustanovenia, ktoré však neboli preukázané a objektívne ani nemohli byť pre pasivitu žalovaného, ktorý sa k žalobe ani len nevyjadril. Námitka premlčania vznesená vedľajším účastníkom je tak nedôvodná, keďže uplatnený nárok nemohol byť posúdený v zmysle § 457 OZ a v návaznosti na to podľa § 451 a násl. OZ. Neplatí teda premlčacia lehota upravená v § 107 OZ, ale všeobecná premlčacia lehota podľa § 101 OZ, ktorá je trojročná a plynie od splatnosti dlhu, v danom prípade od jeho zosplatenia ku dňu 2.10.2010 a keďže žaloba bola podaná 7.8.2013, bola podaná včas.

Náhradu trov konania si uplatnil žalobca a vedľajší účastník, ani jeden z nich však nebol v konaní plne úspešný. Súd preto aplikoval § 142 ods. 2 O.s.p. a náhradu trov konania ani jednému z nich nepriznal. Žalobca totiž bol neúspešný v prevažnej časti uplatneného nároku a pokiaľ ide o trovy konania vedľajšieho účastníka predstavujúce trovy právneho zastúpenia, tieto súd nepovažoval za účelne vynaložené vzhľadom na to, že argumentácia vedľajšieho účastníka, ktorý žiadal žalobu zamietnuť pre civilnoprávnu úžeru bola nesprávna.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.